

2. Погорєлова О., Ришняк Н. Правові засади організації матеріального стимулювання праці персоналу. *Економіст*. Економіка підприємств. №7, 2010. С. 53-55.
4. Єрофєєнко Л. Адаптація трудового законодавства України до європейських стандартів щодо захисту прав працівників. *Наукові перспективи*. № 5(59) 2025. С. 1127-1140.

Михайло ФРОЛОВ

доцент кафедри цивільно-правових
дисциплін ННІ права та інноваційної
освіти Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ
ВИДІВ ЦІННИХ ПАПЕРІВ У АГРАРНОМУ
СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ**

Цінні папери є стратегічним фінансовим інструментом для агробізнесу, що дозволяє залучати капітал в умовах глобалізації, яка створює як значні можливості, так і виклики. Капіталомісткість аграрного сектору та потреба в інноваціях роблять традиційні джерела фінансування, такі як банківські кредити, недостатніми. У світі агробізнес активно використовує інструменти фондового ринку, зокрема «зелені» облігації та акції, для фінансування сталого розвитку та розширення діяльності, що підтверджується успішними кейсами в Бразилії та США.

В Україні, попри окремі успішні розміщення акцій агрохолдингів на іноземних біржах, використання цінних паперів залишається обмеженим. Основними перешкодами є недосконала ринкова інфраструктура, регуляторні проблеми, низька довіра інвесторів через політичну та економічну нестабільність, а також недостатній рівень фінансової грамотності серед власників бізнесу.

Для реалізації потенціалу цінних паперів необхідно удосконалити нормативно-правову базу, зміцнити ринкову інфраструктуру та запровадити інноваційні цифрові інструменти, такі як токенізовані цінні папери на основі блокчейну. Стратегічні заходи в цьому напрямі сприятимуть не лише зростанню аграрного сектору, а й зміцненню глобальної продовольчої безпеки.

Аграрний бізнес, що охоплює виробництво, перероблення та дистрибуцію сільськогосподарської продукції, є капіталомісткою галуззю, яка потребує значних і довгострокових інвестицій. Специфічні фінансові виклики сектору: високі початкові витрати: значні інвестиції в землю, обладнання та виробничі ресурси; залежність від природних циклів: тривалі цикли росту

культур і продуктивності тваринництва вимагають довгострокового фінансування; уразливість: залежність від погодних умов та інших природних факторів створює додаткові ризики.

Традиційні механізми, такі як банківські кредити та державні субсидії, часто не можуть задовольнити різноманітні потреби сектору. Цінні папери пропонують альтернативні та гнучкі рішення.

Переваги цінних паперів для агробізнесу насамперед пов'язані з доступом до капіталу, а саме: акціонерне фінансування (випуск акцій) дозволяє залучати значні кошти без зобов'язань щодо їх швидкого повернення, що є критичним для розширення діяльності.

Довгострокове фінансування передбачає, що боргові інструменти (облігації) надають доступ до довгострокових позик, які можна структурувати відповідно до потреб бізнесу.

Залучення соціально відповідальних інвесторів дозволяє застосовувати такі інструменти, як «зелені» облігації, фінансування проєктів сталого сільського господарства та відповідають критеріям екологічного та соціального управління (ESG), приваблюючи соціально свідомих інвесторів.

Глобалізація трансформувала агробізнес, інтегрувавши його у світові ринки, що призвело як до нових можливостей, так і до підвищених ризиків. Можливості підприємців значно розширилися за рахунок доступу до нових ринків, технологій, міжнародного капіталу та інтеграції в глобальні ланцюги постачання.

Разом із тим збільшилися й ризики, що полягають у посиленні конкуренції, волатильності цін, коливанні валютних курсів, геополітичної нестабільності та слабкої прогнозованості регуляторних стандартів.

Ці виклики вимагають гнучких фінансових інструментів. Цінні папери дозволяють підприємствам виходити на міжнародні ринки капіталу. Однак це створює складнощі, пов'язані з транскордонними транзакціями, які регулюються міжнародним приватним правом.

Разом із тим наявні правові виклики в Україні, що полягають у конфлікті юрисдикцій, наприклад: правовий режим, що регулює цінні папери, визначається національним законодавством, яке може вступати в конфлікт з міжнародними нормами при транскордонних операціях.

Також наявна неоднозначність тлумачення вищевказаних правових норм, а саме: відмінності у визначенні прав та обов'язків сторін у різних юрисдикціях можуть призводити до спорів. Відповідно гостро постає питання про необхідність гармонізації нормативної бази для сприяння безперешкодним транскордонним інвестиціям та захисту національних інтересів України.

Досвід використання цінних паперів для фінансування агробізнесу значно відрізняється у світі та в Україні. Глобальні ринки демонструють ефективність цього інструменту, тоді як в Україні його потенціал залишається нерозкритим.

Необхідне стимулювання інновацій щодо заохочування державно-приватного партнерства та співпраці з міжнародними фінансовими установами для розробки нових механізмів фінансування.

На підставі викладеного вбачається можливим стверджувати, що цінні папери є ключовим інструментом для фінансування агробізнесу, що дозволяє відповідати на виклики глобалізації та залучати капітал для сталого розвитку. Попри значний потенціал, його реалізація в Україні вимагає системних реформ, спрямованих на вдосконалення регуляторної бази, розвиток інфраструктури та зміцнення довіри інвесторів.

Адаптація передового міжнародного досвіду та впровадження цифрових технологій можуть значно підвищити конкурентоспроможність українського аграрного сектору на світовій арені. Подальші дослідження можуть бути зосереджені на практичних аспектах інтеграції блокчейн-технологій у фінансування агросектору та розробці індивідуалізованих фінансових продуктів, орієнтованих на ESG-принципи.

Вадим ЧАЛИК

доцент кафедри

адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі права

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВИКЛИКИ

В сучасних умовах суспільного життя свобода слова є однією з базових демократичних засад здійснення державно-управлінської діяльності в Україні, а також цінностей і фундаментальних прав людини і громадянина, яке набуває особливої актуальності в умовах цифрової трансформації суспільства.

Дослідженням питання захисту прав людини в контексті цифрової трансформації опікувалася велика кількість вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед них значного успіху досягли: Н. С. Сидоренко, С. О. Шевченко, Н. Ю. Мельничук, М. Б. Стиранка, В. П. Поліщук та інші, що підкреслює актуальність обраної теми наукового дослідження.

Стрімкий розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій значним чином здійснив трансформацію усталених механізмів обміну інформацією. Незважаючи на те, що означений процес відкрив нові можливості для свободи вираження поглядів та плюралізму, виникли інші досить серйозні проблеми: масове поширення дезінформації шляхом